

מבעד למסוה

(שעורים בוסתכלות)

„מגיד“ אחד
היה אצלנו, שידע
לדרש תמיד רק
על פרשת „קרח“.
ואצלנו ב"ה יש רק
פרשה אחת „מטות“
ומסעי, לא רק

בשבת זו אלא בכל ימות השנה.

„ויסעו ויקחו“ — זוהי הפרשה וזוהי
התפטרות שלנו, החל בכהן גדול וגמר בישראל
פשוט. נסע ה"רבי" לסניגוריה ורבי קוימא
לקטיגוריה של ישראל בלונדון, נוסע גם
ה"בטלן" מת"א קרלסבויה לקטרג על ויצמן
וארבע מאות צעירים עזבונו ביום אחד...

בדאכר פשוט מהגליל אנכי ואיני בקי
ב"כ בדברי ימי התחיה בארצנו ואולם עד
כמה שאכר הנני מילדתי וקראתי קצת בספר
הזכרונות של אבי ז"ל, היה היו עד לפני
ארבעים שנה חלוצים על רוכסי הכרמל
בשומרון, שלא היו להם לא ועדהצירים ולא
הסתדרות הפועלים ואף לא הנדיב בכבודו
ובעצמו והיו שוארים את שניהם בפת-קובר
של חיל ושותים מים-עכורים מביר-חנזיה,
וכשבא אליהם ד"ר ארלנגר מטעם הברון
היורש, וקרא אליהם: „עד מתי תישבו כאן
על ארץ מלחה זו תורת שמי הנופרת?
לכו לכם לארגנטיניה על חשבון הברון!“
קמו באיש אחד, ענו ואמרו כלם:

— „לא נוזז מכאן!“

אלה היו החלוצים שאלמלא לא היו
הם והבריהם — כפי שספר לנו הד"ר הנכבד
בביתו העם — לא כתב מגדלי בעברית, לא
היה ביאליק בעולם, משרניחוכסקי היה שר
ברוסית, אחר-העם — מאן דבר שמיה, ד"ר
קלזנר בכבודו ובעצמו לא היה בא אולי
לא"י ולהסביר לנו עפ"י הפילוסופיה, כי
ישנה רק דרך אחת להשאיר את חלוצינו
בארץ — להאכילם ולהשביע את נפשם
באוניברסיטות, במשית, בספרים ובהצגות —
וההצגה האחרונה והיפה של „עגלהזהב“
ו„מסע התתונה“ לפני תיאטרון ריק כמעט
מבלי התפרצות של חלוצים — תוכיה! ...

וגם ואני נוסע ב"ה לא לאמריקה ולא
לקרלסבד חלילה, אלא דוקא מירושלם לחיפה
ומחיפה לירושלם.

ואולם אין נוסעים ברכבת שלנו בלא
נסיים, פעם התנפלות של אנשי קוימא בין
תול-כרם וקלקיליה, פעם ירידת הרכבת מן
הפסים „שלא כדרכה“, ולפעמים קרובות גם
אחורים לרבע שעה או יותר קצת, ובזמן
האחרון קרה גם אחר בנסיעתי דוקא ברכבת
בין חיפה לעתלית.

ערבי אחד נסע אל אמו מהיפה לתל-
כרם ומכיון שלא היה לו כסף אפילו למחלקה
השלישית, עשה כאותו הפולני של מגדלי
ב"שם ויפת בעגלה“, זנסע במחלקה הרביעית
כלומר, מתחת לספסל, ואולם הקונדוקטר
ראה את אחורי הנוסע דלתתא זהכיון מיד
את אחיו, הוציאו במחילה וחבילו אחר
כבוד בין הגדולים בלחית שני שושבנין

מזויינים עד עתלית.

כשעמדה הרכבת, הוריד את

והטיל עליו תשלום של 33 גרושים החזיר

הקנס, כנהוג. הגוי עמד ובכה באם

שליש וקרא: „יאמא, יאמא!“ עד ש

הכרו ובן לויתו שנכמדו רחמין עליו להל

לו למכר את בנדיו... אומר ועושה.

עשה „מואד“ (שוק) שלם ומכר בא

את כל הזנו והקונים מבני-אמונתו

מסביבו ועשו „ביונים“ כדי להצילו וכל

נוגשיו. את הכד ערכו ב„שיללים“

בלע"ז) ואת החגורה עם הקפיה ועשה

הכנים במחילה אמרו בערך 11 יום

ונמצא שחסר לו עוד החצי הכי גדול

כשראה הערבי כי העסק ביש

החוקה מחמת שפעמון הרכבת התחיל לבע

התחיל לתוריד גם את המכנסים...

אח"כ, רחמנים בני רחמנים, שהיו

מעמד החליטו לקיים מצות „פדיון ש

ואחד מהם התנדב ללכת בלחית הקונ

ולקבץ גרבה לטובת המכנסים. לא חזיו

רעננים פועטים והחזירו לערבי את כל

ואמרו לו: „קח לך את הרכוש וגם את

החיה אשר בתוכו“, והאסיר יצא להם

ואולם, עיקר שכחתי: בשפנו על

המקבצים אל אפנדי אחד, שישב

וראה גם יהודי עופק במצות זו שאל ברכו

„שו דינו האדאק?“ (מה אמונתו של

כלומר האסיר) וכשאמרו לו כי הוא שות

התיר את הגורתו כנחש עקלתיו את

ממנה שני נחשים קשים ומעוכים ונתכבדו

ב

ה

ה

למשק רב בפני מרים היפה — הוא וסופר
 למתרים שלי, נבו הם בני ימום!
 — רחמינא!
 — אבו, מצאת חז בעיני, אמר המלך,
 לעבורך אכבוש את בעסי ומחת דיני.
 — הו, כולך בלי יכול! השתמש נא בזכותך
 גדולה ועשה אתנו חסד ורחמים! — אמרה
 שים ותספר למלך בנעם לשונה על ערכו
 גדול אביה החכם ותתחנן מלפניו על
 ימי החיי נבו אהובה.
 — בכל ימי חיי אתפלל לאלהים בעדך
 לעד שלומך הרם — אמרה הנערה — והיה
 ויהי בעיני לסמל המלך הרחום והחנן שאין
 הארץ משל.
 נבוכדנאצר הרים את מרים מכרוצ על
 זניה ויאמר:
 — אתישב בדבר ואראה מה אפשר לעד
 הלטובת אביך ואעשנו, למען הקל מעלי
 לעשו הקשה; לבי לשלום, ועל ידי סרדוקר
 ליי אודיעך את תוצאות הדבר.
 מרים ברעה שנית על ברכיה לפני המלך
 נרי תורה מעמק לבבה קמה ויצאה את

האולם.

נבוכדנאצר הכיט אתריה רגע קל ויאמר:
 — ליה תהיה העבריה היפה הזאת, כי
 זה הוא רצוני! . . .

* * *

בקצר רוח שאין כמוהו הכתה מרים
 לירייעה מאת המלך, ובעיר התחילו לדבר
 ולשווח בינתים בדבר ענש המוות הצפוי
 לשני האסורים. מרים, שגם לאזניה הגיעה
 הבשורה הרעה הזאת, ספרה ומנתה כבר את
 השעות והרגעים, אך סרדוקר לא בא. העדה
 היהודית התאספה מדי יום ביומו בבית
 הכנסת להתפלל לאלהים ולהתחנן מלפניו
 על נפש הכהן הגדול מרמות.

אך סוף סוף, באבוד כבר למרים כל
 תקוה, בא סרדוקר ואמר לה: מלכי ואדוני
 נבוכדנאצר שולח לך את ברסתו שלום וצמר
 דיעך כי מלא ימלא את בקשתך, אם אך תסד
 כימי להמנות בין מספר נשיו ופלגשיו; אני
 מאמין כי תדעי להעריך כראוי את רוב חסדו —
 הסדרמשנה זה, אשר יאמר לעשות עמדך.
 צוהרדיאוש נוראה התמרצה מלב מרים

למשמע דברי סרדוקר ותצנח על הכסא באין
 אונים.

— מחר אבוא לקבל ממך את תשובתך —
 הוסיף סרדוקר ויצא את החדר.

בקשי רב עלה בידי עבדיה ומשרתייה
 להשיב את רוחה אליה; כל אותו הלילה עבר
 עליה ביסורים נוראים, בבכיה וחרדה. עש
 תונותיה נבוכו ובכל לבה ונפשה התפללה
 למות; ורק לפנות בקר באה לידי החלטה
 ברורה.

— הוא נתן לי את החיים, אמרה בלבה,
 ואני אבוא לו את החיים האלה לקרבן על
 מזבח חייו הוא — חייב בעד חיים!

לא עברו שעות מספר וסרדוקר הופיע.

— התחפצי להציל את אביך מרדתך
 שאולה?

— כן, הפץ אחפזי! — ענתה מרים.

— טוב, אם כן! בשם המלך הנני מודיע
 לך כי על אביך לעזוב תכת ומיד אתי ארץ

בבל ולנסוע ירושלימה, ושם ישאר כל ימי
 חייו; ועל נבו להגלות חזרה לעיר מולדתו
 ארחה ושם ישאר עד יום מותו תחת
 השגחת הכהנים. אך עליך לעבור מכאן לאר
 מון המלך ולא לעזבו עוד כל ימי חיך.
 התסכיכי לדבר הזה?

— מסכימה אני — ענתה מרים בהח
 לטה נמרה — אך בקשה קטנה לי, ואני
 וחישבתו שהמלך לא ימנענה ממני. שאלתי
 ובקשתי היא כי ישאר בתור שבוייה בארמון
 המלך, עד אשר אקבל ידיעות ברורות מאת
 אבי ומאת נבו אהובי כי באו על מקומם
 בשלום וחייהם בטוחים מכל פגע רע.

— בנוגע לדבר הזה — אמר סרדוקר —
 דומני כי תוכלי להיות שקטה ושאננה, ואני
 מבטיחך כי הכל יעשה כרצונך וחפץ לבך.
 עוד ובאותו יום הוכאה מרים באפריון
 מכוסה לארמון המלך.

* * *

כעבור שבועים ימים בא סרדוקר אל

מעון מרים ויודיע לה כי שני הגולימי, מרמות
 ונבו, הגיעו בשלום למקומם וחייהם בטוחים
 טכל רע, ולאות על אמתות דבריו מסר לידיה
 שני מכתבים כתובים על לוחות-המלך ובידי
 מרמות ונבו.

— כעת הכונו, כי המלך מחכה לך!

— טוב! — ענתה מרים בקול רועד
 מפחד — אך עד אשר אתקשט בעדיזעדים,
 לך ואמרת למלך כי נכונה אני להתמסר לו
 בכל לב ונפש.

כאשר נסגרה הדלת מאחורי סרדוקר,
 ברעה מרים על ברכיה, הוציאה מתוך חיקה
 את פגיונה ואשר החביאהו שם — ותאמר:

— „אל אלהים, עזרני גא להציל את
 גופי ונשמתי מן החרפה הגדולה, כשב שיקירי
 נפשי נצלו על ידי!“

ובדברה תקעה את הפגיון עמוק בלבה
 ונשמטה נטולקה מכבה אל ארץ אשר כל
 באיה לא ישוכן.